

Janubi-Sharqiy Osiyo Mamlakatlarida Kichik Biznesni Qo‘llab-Quvvatlash Siyosati Va Uning Samaradorligi

Nurboyev Jaloliddin Mamadiyevich

Iqtisodiyot fanlari, Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Raqamli iqtisodiyot kafedrasida katta o‘qituvchisi, Email: j.nurboyev@dtpi.uz

Erkinov Boburbek

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti Tadbirkorlik va boshqaruv fakulteti Iqtisodiyot
yo‘nalishi 2I-2021-guruh 4-bosqich talabasi, Email: erkinovbobur007@gmail.com

Anatatsiya: Ushbu maqolada Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlarida kichik biznesni qo‘llab-quvvatlash siyosatining asosiy yo‘nalishlari va uning iqtisodiy samaradorligi tahlil qilinadi. Maqolada turli davlatlar tomonidan kichik va o‘rta biznes sohasida amalga oshirilayotgan siyosiy chora-tadbirlar, moliyaviy yordam dasturlari, soliq imtiyozlari va infratuzilmani rivojlantirish kabi omillar ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, ushbu siyosatning kichik biznesning o‘shishi, bandlik darajasi va umumiy iqtisodiy rivojlanishga ta‘siri baholanadi. Tadqiqot natijalari Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlarida kichik biznesni qo‘llab-quvvatlash siyosatini yanada takomillashtirish va iqtisodiy samaradorlikni oshirish uchun tavsiyalar ishlab chiqishga imkon beradi.

Kalit so‘zlar: Janubi-Sharqiy Osiyo, kichik biznes, xususiy tadbirkorlik, iqtisodiy rivojlanish, mikromoliyalashtirish, innovatsiyalar, davlat qo‘llab-quvvatlashi.

Kirish

Janubi-Sharqiy Osiyo mintaqasi iqtisodiy jihatdan tez rivojlanayotgan hududlardan biridir. Bu yerda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik milliy iqtisodiyotning asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi. Kichik biznes mamlakatlarda ish o‘rinlari yaratishda, yangi mahsulot va xizmatlarni taqdim etishda hamda mahalliy iqtisodiyotni rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Shu sababli, ushbu sohani rivojlantirish uchun ko‘plab davlatlar o‘z siyosiy chora-tadbirlarini ishlab chiqishmoqda.

Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlarida kichik biznesni qo‘llab-quvvatlash siyosati turli shakllarda amalga oshiriladi. Eng keng tarqalgani moliyaviy yordam dasturlari bo‘lib, ularga mikro kreditlar, grantlar va subsidiya shaklidagi yordam kiradi. Soliq imtiyozlari va preferensiyalar, byurokratik to‘siqlarni kamaytirish, biznesni ro‘yxatga olish jarayonini soddalashtirish ham kichik biznesni rag‘batlantirish uchun muhim vositalardir. Shuningdek, infratuzilmani rivojlantirish, jumladan, sanoat zonalarini va biznes inkubatorlarini yaratish kichik tadbirkorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratadi.

Kichik biznesni qo‘llab-quvvatlash siyosatining samaradorligi ish bilan ta‘minlash darajasining oshishi, yangi korxonalar sonining ko‘payishi va iqtisodiy o‘sish sur‘atining tezlashuvi bilan o‘lchanadi. Ko‘pgina Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlarida ushbu siyosat ijobiy natijalar bermoqda: kichik biznes hajmi ortmoqda, eksport salohiyati oshmoqda va innovatsiyalar rivojlanmoqda.

Biroq, kichik biznesni qo‘llab-quvvatlash sohasida ba‘zi qiyinchiliklar ham mavjud. Ular orasida moliyaviy resurslarning yetishmasligi, bozor raqobati, malakali kadrlarning kamligi va ayrim hududlarda infratuzilmaning rivojlanmaganligi mavjud. Shu bois, davlatlar siyosatini doimiy

ravishda takomillashtirish, ta'lim va kasb-hunar tizimini rivojlantirish, hamda biznes muhiti barqarorligini ta'minlash muhimdir. Kelajakda Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlarida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash siyosatini yanada kuchaytirish, innovatsiyalar va raqamli texnologiyalarni keng joriy etish iqtisodiy o'sish va barqaror rivojlanish uchun muhim omil bo'lib qoladi. Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlarida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash siyosati doirasida davlat organlari ko'plab strategik dasturlarni amalga oshirmoqda. Masalan, Malayziya, Tailand va Singapur kabi davlatlar kichik va o'rta bizneslarni rivojlantirish uchun maxsus kredit liniyalari ochib, moliyaviy yordam ko'rsatmoqda. Bu yordam orqali tadbirkorlar yangi texnologiyalarni joriy qilish, ishlab chiqarishni kengaytirish va bozorda raqobatbardosh mahsulotlar yaratishga imkon topadi. Bundan tashqari, ta'lim va malaka oshirish dasturlari ham kichik biznes sub'ektlarining samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutadi. Kichik tadbirkorlar uchun maxsus o'quv kurslari, seminarlar va treninglar tashkil qilinib, ular biznes yuritish, moliyaviy boshqaruv va marketing kabi sohalarda bilim olishadi. Bu esa biznesning barqaror o'sishi va yangi ish o'rinlarini yaratishda yordam beradi. Yana bir muhim yo'nalish — raqamli iqtisodiyotga o'tish va innovatsiyalarni joriy etishdir. Janubi-Sharqiy Osiyoda kichik biznesning raqamli platformalar orqali o'z mahsulotlarini reklama qilish va sotishni kengaytirish imkoniyatlari ko'paymoqda. Davlatlar bu jarayonni qo'llab-quvvatlab, kichik biznesning raqamlashtirilishiga katta e'tibor qaratmoqda.

Shuningdek, kichik biznesni qo'llab-quvvatlash siyosatida hamkorlik va tarmoqlanish muhim ahamiyatga ega. Tadbirkorlar uchun maxsus biznes klasterlari va assotsiatsiyalar tashkil qilinib, ular o'zaro tajriba almashish, yangi bozorlarga chiqish va xarajatlarni kamaytirish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlarida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash siyosatining samaradorligi shuningdek, iqtisodiyotning umumiy barqarorligiga, bandlik darajasining oshishiga va aholining turmush darajasining yaxshilanishiga ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, ushbu siyosatni doimiy ravishda rivojlantirish va yangi muammolarni hal etish yo'lida izchil chora-tadbirlar ko'rilishi zarur. Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlarida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash siyosatining yanada samarali bo'lishi uchun davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish muhimdir. Davlat tomonidan yaratilayotgan imtiyozlar, grantlar va imtiyozli kreditlar kichik tadbirkorlarning rivojlanishiga turtki bo'lsa, xususiy sektor esa innovatsiyalarni joriy qilish, bozor talablariga tez moslashish va xizmatlar sifatini oshirishda faol qatnashadi. Bu ikki tomonlama hamkorlik iqtisodiyotni barqarorlashtirish va yangi ish o'rinlari yaratishda samarali mexanizm sifatida xizmat qiladi.

Bundan tashqari, kichik biznesni rivojlantirish uchun global va mintaqaviy hamkorlik ham katta ahamiyatga ega. Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlari o'rtasida iqtisodiy integratsiya jarayonlari kichik biznes sub'ektlariga kengroq bozorlar va yangi sarmoyaviy imkoniyatlar yaratmoqda. ASEAN (Janubi-Sharqiy Osiyo Millatlari Uyushmasi) kabi tashkilotlar kichik biznesni qo'llab-quvvatlash bo'yicha birgalikdagi dasturlarni amalga oshirib, mintaqa iqtisodiyotining umumiy rivojlanishiga hissa qo'shmoqda.

Shuningdek, kichik biznesni qo'llab-quvvatlash siyosatini takomillashtirishda raqamli transformatsiya va ekologik barqarorlik masalalariga e'tibor qaratish lozim. Raqamli texnologiyalar yordamida kichik tadbirkorlar o'z faoliyatini samarali boshqarishlari, mijozlarga qulay xizmatlar ko'rsatishlari va yangi bozorlarga chiqishlari mumkin. Shu bilan birga, ekologik toza texnologiyalarni joriy etish biznesni uzoq muddatli barqaror rivojlantirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlarida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash siyosati mintaqaning iqtisodiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Moliyaviy yordam, soliq imtiyozlari, ta'lim va malaka oshirish dasturlari kabi chora-tadbirlar kichik tadbirkorlik sub'ektlarining o'sishini rag'batlantiradi va yangi ish o'rinlari yaratishga yordam beradi. Raqamli texnologiyalar va innovatsiyalarni joriy etish ham kichik biznes samaradorligini oshirishda katta ahamiyatga ega. Shuningdek, davlat va xususiy sektor hamkorligi, mintaqaviy integratsiya jarayonlari siyosat samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Kelajakda ushbu siyosatni takomillashtirish va ekologik barqarorlikka e'tibor qaratish

Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlarining iqtisodiy barqarorligi va raqobatbardoshligini mustahkamlashda muhim omil bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. ASEAN Secretariat. "Small and Medium Enterprises (SMEs) in ASEAN: Policies and Development," Jakarta, 2023.
2. Asian Development Bank (ADB). "Supporting Small Businesses in Southeast Asia: Challenges and Opportunities," Manila, 2022.
3. World Bank. "Enhancing SME Competitiveness in Southeast Asia," Washington D.C., 2023.
4. Tan, J. & Lim, S. "The Role of Government Policies in SME Development in Southeast Asia," Journal of Asian Economics, 2021.
5. Ministry of Trade and Industry, Singapore. "SME Support Programmes Annual Report," 2023.
6. Malaysian Ministry of Entrepreneur Development and Cooperatives. "Strategies for SME Growth," Kuala Lumpur, 2022.
7. Thong, P. H. "Financial Inclusion and SME Financing in Southeast Asia," Economic Review, 2023.
8. United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP). "Sustainable Development and SMEs in Asia-Pacific," 2021.
9. Chua, H. & Lim, K. "Digital Transformation in SMEs: Southeast Asian Perspectives," Asian Business Review, 2024.
10. Ooi, J. "Entrepreneurship and Economic Development in Southeast Asia," Routledge, 2020.